

1899 האב איינשטיין לבנו אלברט : שמע, עצל שכמותך, אם תביא גם בשליש הבא בלתי מספיק במתימטיקה מבית הספר, הריני שולח אותך ללמוד סנדלרות אצל שולץ מעבר לרחוב. אלברט : איך שלא יהיה טובה סנדלרות ממתימטיקה; איני מבטיח מאומה.

1949 מאוניברסיטת פרינסטון מודיעים, כי אלברט איינשטיין המציא תורה חדשה, היא תורת "הגראוויטציה הכוללת", העשויה לשמש פתח לפענוח סודות הקוסמוס ותוארה כאפשרות לגשר בין עולם העצמים לבין עולם האנרגיה ע"י הכללת כל התופעות הפיזיות בנוסחה מדעית אחת. באותה הזדמנות נודע, כי רק מתי מספר בעולם ירדו לעומק תורת היחסות של איינשטיין. 2000

איתן (בן 9) : דן, לך הביא את הדומינו החשמלי. דן (בן 8) : הוא נשבר ושוב אי אפשר להשתמש בו. איתן : טוב, אם כן בוא נשחק בתורת היחסות. "המחלה הצרפתית"

צרת משבר ממשלתי חמור. 1901 צרת משבר ממשלתי חמור. 1949 צרת משבר ממשלתי חמור. 1989 מודרניזם

1889 מוכר הרהיטים פול פיקאסו סבור, כי בן אחיו נטרפה עליו דעתו. המסכן הזה, מספר פול, החל מללכת גיירות בזה שהוא קורא בשם ציורים קחים לכאן ולכאן, ללא טעם וללא כיוון, ככל העולה על לבו. איש אינו מבין בציוריו דבר, ולא עוד אלא שהוא רוצה למכרם... פול סבור שיש להביאו מיד לרופא עצבים. אפס, פייר אחיו סובר אחרת. הוא חושב שאין בן אחיו אלא גאון נסתר. אם אין אנו מבינים אותו — הוא אומר — יבינו אותו בדרך הבא.

לעזאזל הדור הבא — טוען כנגדו פול, — העיקר הוא אם אנו מבינים אותו! 1949 "ליטרטוריה גאויטה" המופיע במוסד קבה כותב: "ואשר לפיקאסו, אין להרבות בדברים. הכל מודים כיום, כי אין הוא אלא מסנוור את עיני הבריות בלהטוטים אבסטרקטיים תלושים, שאין איש מלבדו יורד לעומקם. הם עדות מובהקת לאולת ית גמורה, לחוסר מעוף ואפקים — לאמנות מתנזרת והולכת". "פיקאסו, — כותב ה"ליאט פרינ סיני", אם אמנם אין הכל יורדים לעומק ציוריו, יוכרנא אלה השופכים עליו קיתונות זלזול ולעג, כי להם ולבקרם לא ישיאר זכר בעוד שנים מספר, בעוד שברור כשמש, כי אסכולת פיקאסו תהא אסכולת הדור הבא!"

1997 לונדון, גלריית גונס את גונס, שדרות סלמל. הלקוח : רצוני בתמונה יפה ורפרונטיבית. המוכר : במקרה נשתיר אצלנו עוד אורגינאל אחד משל פיקאסו, משהו נהדר באמת. הריהו לפניך — האשה בעלת החוטם האחד". הלקוח : מי הוא זה פיקאסו? המוכר : דומני שהיה מדינאי בלגי, שצייר בשעות הפנאי שלו. הקונה : נכון, נכון, והו אותו משוגע שישב כציר בארה"ב וצייר שם רבועים. המוכר : לא בדיוק ארוני, לפעמים גם משולשים.

הקונה : חושבני שאקח את התמונה הקטנה התלויה שם בקצה הקיר משמאל. המוכר : זוהי רפרודוקציה של רמברנדט — וזלה מאד. הקונה : כן, אני אקח את הרמברנדט (לעזאזל מה שמו?) הנה, הוא מובן ועם זאת מודרני, את יצירתו של אותו בחור פיקאסו אני משאיר לדור הבא...

1913 כת המתבדלים באמריקה תובעת את התערבות מוחלטת בסכסוכים הפנימיים של יבשת אירופה. (הטפסים! הללו אינם מבינים, שוהו עסק ממדרגה ראשונה...)

1949 מיסטר פול הופמן, מנהל תכנית מרי של, הצהיר, כי עוד לא היה לארה"ב עסק טוב מתכנית "הסיוע הכלכלי לאי-

רופה. הרווח, — אמר מר הופמן — יבוא עם הזמן.

2000 מאן האוצר האמריקני שפורסם היום מראה, כי על חשבון "הסיוע הכלכלי לאירופה" שלמה צרפת ריבית בסך 9,000,000,000 פראנק; איטליה — מיליון וחצי ליריות; יוון — מיליון דרכמונים. לבנו של פול הופמן הוענק בימים אלה אות הכבוד המצויין של מסדר "הזמן הוא כסף".

ספרות וחיים 1889 בספרו "48 אלף מיל מתחת למים" מתבאב ז'ול ורן כיד דמיונו הטובה עליו על הצוללת. "טנטלוס" — הספינה הדמונית השטה מתחת לפני המים, הפכה כעבור כמה עשרות שנים למציאות קטלנית...

1938 הסופר האנגלי הג' וולס מתאר בספרו החדש את התקפת אנשי כוכב

המאדים על כדור הארץ. הקרב בין לוחמי כדור הארץ והמאדים מתואר על כל פרטי פרטיו תוך ציון מדייק של מקומות המערכה. 1948 המלומד הבריטי האכסלי מתבאב בספרו על עולם המחר שיהא כולו ממוכן "ומשומר" — ללא שמץ של טבעיות ואנושיות.

1999 איש אינו קונה קאלוריות. הלחם עונדו עשוי דגן. העגבניות אינן ממות וטעיסיות. אבקת עגבניות אינה עוד במציאות. אוכלים בסכין ומזלג — בית חרושת לכלי שולחן אוטומטיים פשט את הרגל. מחכים עדיין לפלישת אנשי המאדים...

לשון בינלאומית 1919 ד"ר זאמנהוף סבור, כי אם יסכימו כל דרי תבל להשתמש בלשון אחת ויחידה — הרי מובטח להם שבעולם ישורר השלום הנצחי. ד"ר זאמנהוף (המשך בעמוד 12)

ג. למך / נסיונותי כסופר צעיר

המכבד את עצמו, אינו משלם שכר סופרים". ראיתי שכל העתונים האלה משלמים מינוס שכר סופרים (העסק עלה לי ככר לירה אחת מלבד המנוי) ואת הספרו הבא שלחתי ל"לילה טוב" קבלתי מאו-תה מערכת מכתב ובקשונני בו שאגש אליהם. מהרתי. ישב שם בחור בדיוק כמוני. היו לו שפם וזקן ומקטורת ומכנסי ריפס וחולצה משובצת בצהוב וסגול, וזאקט משובץ אדום ולבן, עד שרצייתי לצעוק: פלגיאט!

הצגתי עצמי בשיא הבטחון העצמי: ג. למך. צנה: "שב. שמי אביתר תור. חכה רגע". נתלק לא חזר אלא לאחר שלוש שעות. בינתיים עיינתי בכל כתבי היד שאותה מערכת קיבלה, ומסקנתי שהנני גדול הסופרים בדרך תאשרה סופית: כשהחלתי לכעוס נכנס אביתר ואמר: "אה, או, שכחתי אתה מחכה לי. מה שמך?"

כבשתי עלבונני בחיוך: "לא שכחתי. לא אמרתי לך. "הכישור". משם החל מתגרד בפדחתו: "פרסמת ב"חצות" לא כן?" המטרה מקדשת את האמצעים! החלטי ושקירתי: "חצות" היא במתי הקבועה. "יפה" — השיב — "אין אנו מדפיסים מי שמדפיס ב"חצות".

יש לכם ריב אישי? חקרת. — מה את תייר? שני העתונים הם בטאונים מפלגות וריבות. — הספור שלחתי הוא ספור מל-חמה שלקחו בה חלק כל המפלגות! — ספור רע מאד לכל הדעות. — ספור אדיר! אפיקה של טול-סטוי! ליריקה של בירון! דרמטיות של איבסן! שמע גא תור — הפסיקני: "אל תתרגש. אתה צעיר וחסר כשרון. לכן יש לך תקווה. תת-בגר. תהיה מיושב יותר. תכתוב עוד פעם. תנסה לשלוח אלינו שנית. ננסה לקרוא".

פתאום ראיתי שזה עובר כל גבול. לחבר תור לא רק שהיו אותו שפם כשלי, אותו זקן כשלי, אותה רעמה סומרת, אותה כותונת משובצת בצהוב וכחול, אותו זאקט משובץ באדום ושחור, אותם מכנסי ריפס, אותם נעלי זמשיקרפ — אלא שגם לחבר תור חסר כפתור במכנסים!

הייתי סולח לו על כל שאר הפלגיאטים, אבל הכפתור החסר, זה היה משהו אישי, אינדיבידואלי, מהוה שציינו בצורה מוטוריסטית את שרתי. זהו סופו של כל רעיון גדול. — הוא נגנב.

הוציא פיסת נייר מתוך המעטפה, קרא לעצמו ומלמל: "איני מבין". תמהתי: "מה פירוש אינך מבין? מהו כותב? מבקש סליחה? מתי ידפיס? תן לי את זה!". חטפתי מידיו את הנייר וחיוכי הוריקן, הצהיב וחזר לקדמותו. בשולי השיר נרשמה הערה: "שיר פנומנולוגי באמת". הבינותי ש"עורך" התקרה" הוא ידיו האישי של עורך "הרצפה" ולא נציאות לגרום לו מורת רוח. שלחתי את השיר ל"הרצפה". נתישבת מול העירום, שתייתי כוס קוניאק וכבתי שיר חדש: "נצרה נכנסה לחדרי ערומה, דמומה, עגומה, אדומה, וחומה

לחשה יקוד-טוד, רעדה במיטה, רעדה כשכולת גאה של חטה. ג. למך

יפית"א התש"י שיר זה שלחתי ל"הכישור". משם קבלתי תשובה קצרה והגינית: "אולי תכתוב פרוזה?". כלומר אתה שכשרי נותך נתוואו, מרוע תבוכו ימך על פשרי שהיא רק, כמו שכתוב באנצי-קלופדיה, השלב הראשוני, כלומר הפי-רימיטיבי, הריאקציונרי של ספרות העולם! השירה חסרה משמעות פולי-טית ויש לה נטיה ברורה לסרס את כוונותיו של המשורר. למשל, משורר שאינו מחבב צעירות בלונדיניות מוכרח לכתוב:

לחוצה אל לבי, גורתך הוהובה. אוהבה. אוהבה; אוהבה — אוהבה! לא הספקתי להרהר כיאות ברעיון פלאי זה, כי נשלחתי, כסופר צעיר, לועיית הסופרים העולמיים בפריז. הבעתי שם לפני גדולי סופרי העולם את הדעה, שנוצר כאן בארץ משהו גדול, שהעם העברי שיצר את התנ"ך מוכיח בעליל שזו היתה רק יצירת לידות לעומת מה שנוצר עכשיו בתל-אביב. בפריז כתבתי ספור מלחמה וש'לחתי ל"קרא והשמד".

כשחזרתי, בישר לי מוכר העתונים: "הדפיסו!". קניתי עשרה טפסים של "קרא והש-מד" (בסך הכל ל"י אחת) והחילקתי לבעל הבית, לשושנה, לחנה, לאנקה, לרנה, ליעקובה, לגבריאלה, ושלושה טפסים שמרתי למקרה שתבוא איזו משוררת אחרת. שרתי מוגית, נסעתי למערכת "קרא והשמד". נכנסתי לתוכה וישב שם פסוס דקדנטי שצחק בשמועו שבאתי לבקש שכר-סופרים: "כל בר יב רב יודע ש"קרא והשמד", ככל עתון